

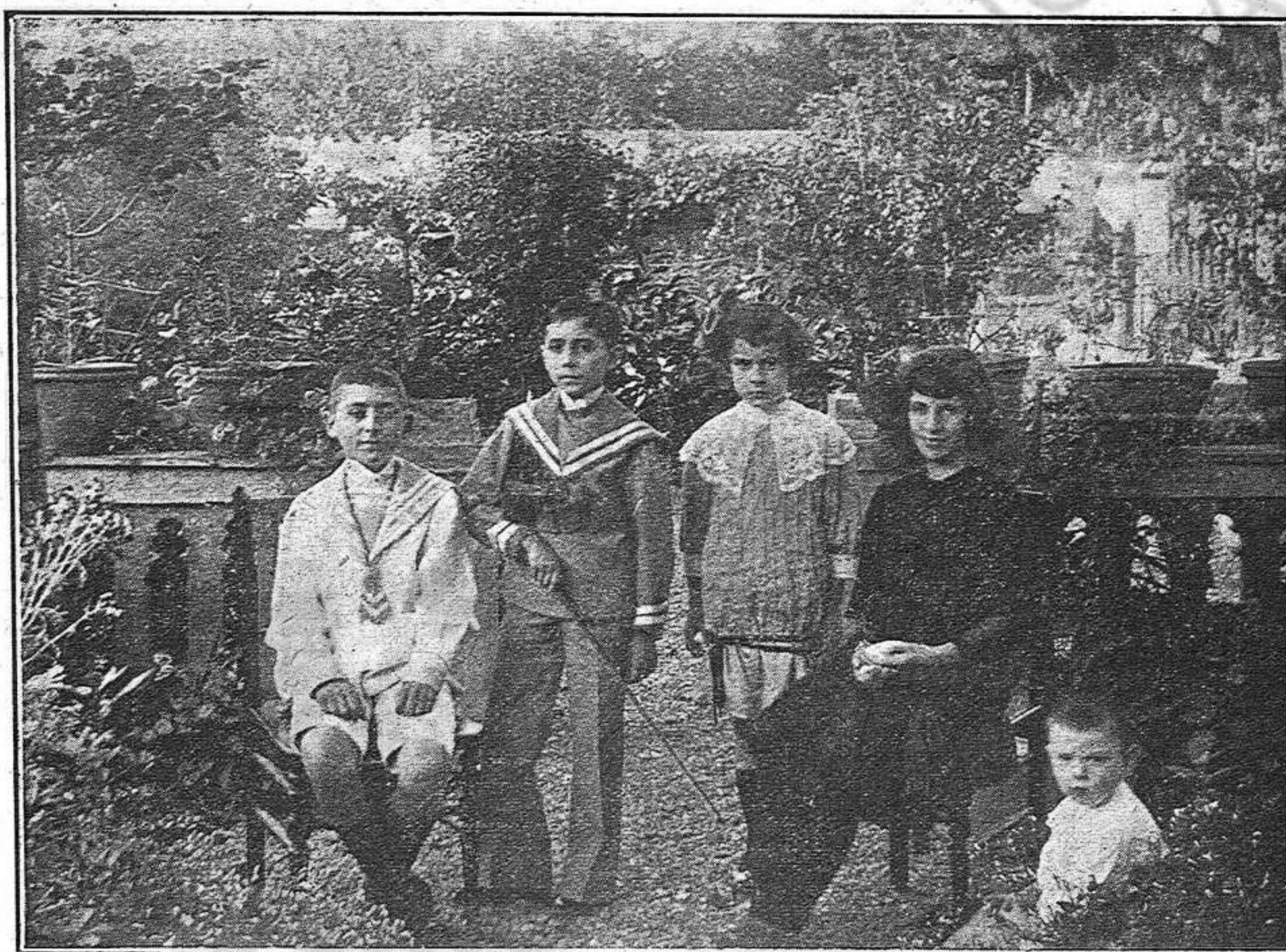
Scherzando...

REVISTA MESAL DE MÚSICA, LITERATURA I ART

::: Direcció i Administració :::
: Plaça del Vi, 11, pral. : Girona :

::: : Preus de Sotscripció ::: :
2 ptes. anyals : Nombre solt, 20 cts.

Dels articles firmats únicament ne responen llurs autors.-No's retornen els originals.

Francesc Galí, Francesc Puntonet, Mercé Marqués i Emilia Clá

Alumnes de l'ACADEMIA MUNICIPAL DE MÚSICA que per son avenç els hi fou concedit el premi Batlle, essent repartit per la representació oficial de l'Excm. Ajuntament, els regidors senyors Martorell i Font i Fargas, al solemniat acte dels exàmens de fi de curs d'aquest any.

Wagner a Venecia

'autobiografia de Ricard Wagner, publicada per l'editor Bruckmann, de Mònaco, es per tots conceptes interessantíssima. Veus-aquí alguns passatges del notable capítol on l'autor descriu

el període de temps que va passar a Venecia:

«Durant els set mesos que vaig passar a Venecia, vaig observar puntualment, en tot el temps, el meu horari diari. Treballava fins a les dugues i després m'embarcava en la gòndola, sempre a punt per a portar-me al llarg del sever Gran Canal fins a l'alegre Piazzeta, la gracia plascèvola de la qual suscitava en mi cada dia una im-

pressió nova i profunda. D'allí m'en anava al meu restaurant de la plaça de Sant Marc, i després d'esmorzar me passejava sol o amb en Carles (Karl Bitter), seguint les Riberes fins al jardí públic... En acabat, al venir la nit, tornava a solcar amb la meva gòndola el Canal, cada vegada més grave i silencios, fins a l'antic palau Giustusiani, d'ombrívol aspecte, on veia brillar solament la llum de ma llantia.

Després d'haver treballat una estona, en Carles arribava a les vuit en punt a casa, per a passar unes hores de conversació prenent el tè, i el murmuri de la gòndola sobre l'aigua, m'anunciava la seva visita. No més de tant en tant interrompia aquest mètode de vida per a assistir al Teatre Càmploi (que era el meu preferent), on me representaven molt bé les comedies de Goldoni...

Sovint, quan el mal temps impedia el passeig, ens en anavem a les representacions populars de tarde del Teatre Malibrau, ont ens trovavem entre bones gents, la majoria en mànegues de camisa, per a les quals es representaven quasi sempre comedies de caràcter cavallerecs. Però un dia vaig assistir, amb gran sorpresa i veritable delícia, a la representació de la comedia bufa *La Caruffe Chioggiote*, que ja va agradar tant a Goethe. Varen representar-la amb tanta naturalitat que no sabria trovar res semblant.

Per lo demés, el poble venecià, tant oprimit i degenerat, va oferir-me molt poc d'interessant. Cosa estranya: va esser l'element alemany de la bona música militar (com excel·lentment es conreua en l'exèrcit austriac), el que'm va posar un poc en contacte amb el públic. Els mestres de capella dels dos regiments austriacs de Venècia estaven estudiant alguns preludis meus, com el de *Rienzi* i el de *Tannhauser*, i varen pregar-me que anés a la caserna per assistir als assaigs. Allí vaig trovar també reunida l'oficialitat, que en aquella ocasió es

va mostrar molt deferent amb mí. Les bandes tocaven, alternant, totes les nits, a la plaça de Sant Marc, il·luminada esplèndidament, la qual baix el punt de vista acústic es prestava força an aquest genre de produccions musicals. Moltes vegades, a l'acabar de sopar, me va impressionar sentir d'improvís alguns dels meus preludis, i si des de la finestra del restaurant m'abandonava a l'impressió, no sabia què era lo que més m'encisava, si la plaça estupenda amb la seva esplèndida il·luminació, plena de gent, o la música poderosa que transfigurava i enlairava totes les coses fins als cels. Però no passava lo que s'hauria pogut esperar d'un públic italià. Milers de persones s'aplegaven a l'entorn dels músics i escoltaven amb atenció intensa; emperò ningú es deixava portar fins a l'aplaudiment, perquè tal signe d'aprovació a una música militar austriaca hauria significat traició a la patria.

Tota la vida pública de Venècia es ressentia d'aquesta tensió entre'l poble i l'autoritat, i això es veia clarament en l'actitut de la població envers els oficials austriacs, que entre el públic venecià flotaven com l'oli damunt l'aigua. No menys reservada i adhuc hostil era l'actitut del poble envers la clerguía, que en gran part era d'origen italià. Un dia vaig veure una processó, que passava per la plaça de Sant Marc, amb gran ostentació, acullida i acompanyada amb rialles burletes.

Una nit d'insomni, que a les tres de la matinada vaig sortir al balcó de casa, vaig sentir per primera vegada la cançó dels gondolers. Me va semblar distingir, cap a Rialto, en la nit silenciosa, el primer reclam que se sentia com un aspre plany, a gran distancia, i al qual seguia des d'una altra direcció la resposta regular. Amb pauses, sovint llargues, va repetir-se aqueix diàleg estranyament melancòlic, que'm va commoure molt, puix vaig recordar-me de

l'estructura musical, que era senzillíssima. Una vegada me'n tornava a casa, ja tard, pel canal tenebrós, i de sobte va sortir la lluna, il·luminant a l'ensem els palaus indescriptibles i el mariner, dret en la popa d'una gòndola, movent lentament el rem enorme. Inesperadament va brollar del seu pit un crià de lamentació, semblant al bruel d'una fera, que després d'un llarg ¡oh! va acabar en aquesta senzilla exclamació musical: ¡Venecia! El mariner es va posar a cantar, però per la forta emoció que vaig sentir, no vaig servir-ne un record clar. Aquestes impressions foren, en fi, les que més me caracteritzen a Venecia durant la meua estada i les que romangueren fidels fins al final del segon acte del *Tristán*. Sí, pot ser varen esser elles les que me suggeriren directament el llarg plany del corn pastoril al principi del tercer acte.

RICARD WAGNER

De la Sardana

O soc un enamorat de la sardana; les ballades m'atreuen cap a plaça amb una força irresistible. Quan els músics comencen a bufar llurs instruments, provant tots els seus sons, desde els mes aguts als mes baixos, arpegiant *afinant*, fent amb ells tota mena de cabrioles i apropiat per a agafar l'embocadura.... vos asseguro que rebo tot això com una orde terminant que m'obliga a deixar-ho tot. Sento necessitat d'apropar-me lo necessari per a no perdre pas una sola nota, i recullo tot el meu esser per a ben gaudir-ne les dolçors promeses, i m'entrego del tot, m'entrego sens cop regateig als plaers pressentits.

A voltes l'autor, maladret, m'arranca barroerament del meu platxeriós benestar,

ferint greument les mes delicades fibres del meu cor ab insoportables ordinaries, ab intolerables repugnants concessions fetes al mal gust i a l'ignorancia, amb la manca d'escrúpol a prostituir la sardana, tot prostituint-se ell mateix i prostituint als altres, ab el sol fi de deixar satisfets els gustos més estregats.... Oh! allavors voldria que la meua veu tingués prou força pera aufergar al moment el soroll de tota la cobla i solament la meua protesta enèrgica s'aixequés potentia per sobre de tot, airada i redentora....

Altres cops, quasibé sempre, som els balladors que 'm fan mal... Me veig obligat a tancar els ulls per a no veure els ulls del mal ballaire, no poguent sufrir posicions i moviment que no escauen pas a la nostra dansa, *la més bella de totes les dances*... No deuen pas passar, això, a l'Ampordà, llavors me deia aquella terra que ha sapigut mantenir el foc ont s'hi arboraven a les seves expansions els nostres vells, que per medi de la sardana ha tingut a través dels segles conciencia de la seva identitat, que ha pogut resistir tota influencia exòtica, conservant immaculada la seva personalitat, servint a totes les encontrades de la nostra terra d'un mirall reproduïdor de trets característics de la raça..

Oh! A l'Ampurdà això no deuen pas succeir, me deia continuament...

Temps ha que'n llevava nord d'anar-hi. Solsament calia que 's presentés una ocasió propícia per a aprofitar-la al moment. I no va pas tardar gaire a oferir-sem. L'*Orfeó Catalunya* de Cassà de la Selva, feia una gran festa. I havia sentit a parlar tant d'aquest Orfeó!! Desseguida vaig pendre el determini: a Cassà falta gent!!

* * *

—Hi ha sardanes aquesta tarde?—Varem respondrem afirmativament. A l'hora assenya'ada 'm dirigia cap aont se tocaven. Tot anant hi, vaig pescar al vol aquestes paraules, canviades, va semblar-me, en-

tre pare i filla:—Ja t' ho he dit; no vull que ballis sardanes ni havent n'hi cap dia—Un parell no més, una tant sols—suplicava la filla—¡Cap!—respongué enèrgicament i secament el pare... Jo vaig restar tot estranyat...

* * *

Cassà bullia de gent. L' *Orfeo Catalunya* m' havia deixat ben satisfet i en tant bell estar que que ja 'm trovava ben disposat per a admetrer-ho tot com a bó i bonic. A mes, havia vist en els cassanencs a la gent més encantadora! Jo que m' acontentava amb matar amb un sol tret dos caps de caça—sentir l' *Orfeo Catalunya* i veure ballar sardanes en el mateix rovell del ou de la sardana—encara hi havia d' afegir un tercer cop per a considerar més que completament assolit el motiu del meu viatge!

I 's ballaven sardanes...

* * *

Però... Jesús! Vaig tenir una greu decepció... Se ballava ab moviments tant grotescos...! Les posicions més estrafetes eren les preferides. Se buscava imitar els complicats jocs de peu de les bailarines de teatre...; se saltava esbogerradament, follament... Els cossos se blincaven ab inflexions d' *habanera*; una mica més, i s' arribaria a veritables contorsions de baiadera... Ribets de *chulaperiú*... aires de lascivitat...

* * *

—Que n' hi sembla?—me digueren dos de darrera meu. Me giro i reconec en el meu escometedor al pare que proibía terminantment a la seva filla ballar cap sardana.—Que n' hi sembla?—Bé—vaig fer jo—Ho diu d' una manera...!; me sembla que no l' hi deü trovar gaire de bé!—Malgrat lo satisfet que 'm sentia entre aquella gent, no podia pas dissimular la mala impressió que 'm causaven aquelles ballades.—Si vostè ho repara bé—feia 'l meu home—hi veurà en tot això lo que vostè vulgui... menys la sardana! Entre tots els ballaires li recorda-

ran tots els balls forasters ara en boga... tot fent-li veure com ha degenerat la nostra dança. Veu aquell d' allà, que preté ballar ab tanta serietat? No 's mou del lloc que trepitja: qualsevol endevina si balla 'ls curts o 'ls llargs; com si això no significués res!! Aquesta rai, encara! Al menys no li manca la serietat deguda. Fixi-s en aquell altre rotllo; miri aquell minyó com arqueja les cames, llençant-les furiosament ara endavant, ara endarrera, fent un estrany joc ab tots els membres del seu cos que sembla talment com si ballés la dança de *San Vito*... Y aquella damisela del seu costat? Rivalitza; frenèticament, en extravagancies; balanceja 'l cos escandalosament; hi ha vegades que un no sab pas si balla la sardana o 'l *tango argentí*... Veu en aqueil altre rotllo? Ara toquen els llargs, veritat? i ells tan aviat salten esbojarradament com quasibè no 's mouen de lloc... Sembla que se 'n riugin! Semb'a que 'n facin burla! I no obstant tots se creuen ballar bé la sardana: la contenen atentament i la treuen bé: es lo únic que fan de la sardana... I per tot arreu es aixís, per tot arreu lo mateix! Recorri tots els pobles de l' encontrada i 's convencerà que la sardana va perdent se, va morint-se, quedant-se no més el nom i una ridícula parodia.—

Jo abundava en les mateixes idees i no vaig poguer menys que afanyar-me a donar-li tota la raó.

* * *

—Lo que haurien de fer vostès que escriuen—continuava 'l meu bon home—es una forta campanya, i enèrgica, sense interrupció fins lograr que la sardana retorni al seu bon esser, a ser lo que deü esser, sens mixtificacions que la desnaturalitzin, ben neta de influencies de les dances importades de fora; cal implorar de nou la serietat perduda: que no balli la sardana qui no 'n sigui digne! Veu, jo no deixo ballar-ne a la meva filla: no vull que s' encomani aquesta vergonya!!!—

—Fa mal fet de no deixar-n'hi ballar—
vaig replicar jo—fa mal fet. Lo mellor que
podria fer vosté, ab la seva filla i tants al-
tres que com vosté pensen, es predicar amb
l' exemple. Vagin a les ballades, trenin i
destreuin la sardana tal com Déu mana, i
això serà la mellor creuada aixecada pera
regenerar la nostra dança...

* * *

Vaig reentrar a casa. El meu curt viat-
ge no havia pas sigut tant ben aprofitat com
jo 'm pensava des de bon principi. L' *Orfeó
Catalunya* m' havia fet sentir les suaus emo-
cions que dimanen del seu art exquisid, però
després d' aixó jo havia sofert molt veient
la sardana ballada com a tot arreu, ab poc
respecte, amb escàs mirament, amb gens de
serietat...

¡Quina pena fa tot aixó! Si tots no hi po-
sem pas el coll, la sardana sens en va. La
estem matant, l' estem perdent!! A no ser
que hem donat tant de menys que aques-
ta mena de sardana siga la fidel expressió
de la desnaturalització del nostre poble...

Allavors ¡Déu meu! no hi hauria pas
remei...

J. B. ESPADALER.

Sant Quirze de Besora, 20 Juliol 1914.

Examens a l'Academia Municipal de Música de Girona

MB assistència d'un nom-
brós públic, s'han celebrat
els examens de fi de curs
que anyalment ve cele-
brant aquest centre docent.
Presidiren l' acte en re-
presentació de l' Ajunta-
ment els regidors senyors Martorell i Font

JOSEP DE BATLLE

Ofertor del premi anyal BATLLE als alumnes de
l'ACADEMIA MUNICIPAL DE MÚSICA de Girona
que més se distingeixen durant el curs.

i Fargas i el Secretari senyors Vinyas; en
Costal, director de la Normal i els profes-
sors i auxiliar de la Academia en Sàlò, So-
brequés i Carbonell. Obert l' acte pel regi-
dor senyor Martorell, començar en els exer-
cisis posant de manifest la tasca pràctica
que's fa en aquella maritòria i simpática
entitat.

Heus aquí les qualificacions que obtingue-
ren els alumnes:

Classe de Solfeig; Sobresalients: Mercé Mar-
qués. Emilia Clá, Dolors Burch, Francesc
Puntonet, Francesc Galí, Rosa Prianti i
Paquita Coris.

Notables: Pepeta Amat, Rosa Lladó, Jo-
sep Adroher, Josep Mundet, Pau Galí i To-
más Burch.

Classe de Piano; Sobresalients: Emilia Clá,
i Josep Carbonell.

Notables: Paquita Coris, Francesc Galí,
Pilar Cid, Rosa Magaldi i Lola Burch.

Aprobats: Mercé Merino i Dolors Casa-
demunt.

Classe de Violí; Sobresalient: Francesc Puntonet.

Notable: Francesc Butiñá.

Aprovat: Mercé Vilalta i Pepeta Amat i Tomás Burch.

Teoria: Sobresalient: Paquita Coris.

Acte seguit el regidor senyor Martorell, feu solemne entrega del premi anyal *Battle* que fou concedit i repartit amb imposicions a la caixa d'estalvis en la següent forma:

Francesc Puntonet, 75 pessetes; Emilia Clá, 40; Francesc Galí, 15; Mercé Marqués, 15. El públic aprehià amb aplaudiments el fallo del tribunal.

Acabá la simpática festa de prova amb un breu i sentit parlament fet per el regidor senyor Font i Fargas encoratjant als professors de l'Academia per a que no desmaiesin en la tasca empresa, als alumnes, per sos avenços, i a les families, les mercès per llur assistència a tan hermós acte que coloca a Girona a un alt nivell de cultura. La distinguida concurrència, ovacioná al senyor Font i Fargas aixecant l'acte el senyor Martorell fent present amb dós regidors el gust que tindrien al comunicar a l'Ajuntament el resultat satisfactori demostrat en la festa objecte d'aquesta ressenya: SCHERZANDO... felicita als alumnes i a son mestres i per acabar, un sol mot: Endavant.

Recital de Violí

Alfred Quer

ES d'aquestes columnes ens havíem ocupat ja d'aquest jove concertista amb motiu del concert que donà al Gran Teatre del Liceu en la passada temporada de concerts. La premsa musical de Barcelona, unànimement dirigia fervents elogis al novell concertista que nosaltres

llegiem amb gust per tractar-se d'un músic de la nostra terra. Els elogis, doncs, amb el concert donat a Athenea el dia 9 del corrent, els ha confirmat, observant que Alfred Quer, aventatjat deixeble del mestre Emili Bordas, s'ha conquistat ja un lloc preeminent que esdevindrà definitiu per quant en Quer es tot voluntat i aquesta acompanyada de les remarcables condicions que posseeix, ens permet assegurar d'una manera terminant, que 'l jove concertista assolirà gloriosament esser un virtuós en tan difícil instrument.

El programa del concert era de prova, el composaven obres plenes de dificultats mecàniques i obres purament de dicció. En totes elles hi vegerem l'interpret conscient que amb gran naturalitat esbrinava les dificultats dels Concerts de Bach i de Tartini, com delicadament cantava la cèlebre Romança en Fa de Beethoven i la de Svendsen. Fou un triomf per el jove concertista i diem jove per comptar solament disset anys, curta edat per a esperar d'en Quer una gloria per a Catalunya. Cooperà a l'èxit del *Recital* el pianista Oliva recullint com en Quer les ovacions del públic que per cert era molt nombrós. Al parla del públic, havem de fer constar amb gust que l'element musical s'hi veia ben representat, doncs ademés del mestre Juncá, vocal de la junta de Athenea, hi vegerem als professors de l'Academia Municipal de Música, senyors Saló, Carbonell i Sobrequés; als mestres de música en Clá, Guasch, Sants Sagrera; a la concertista de piano senyoreta Torres i a la professora de la Normal senyora de Ballester.

Acabada la vetllada, uns admiradors del violinista, l'obsequiaren amb un lunc al restaurant Barris admirablement servit. Al destapar se'l xampany, brindaren els estimats amics, en Bosch i en Capella per a l'èxit del concert i per a els futurs que'n serán a no tardar gaire. Al agrair l'atenta invitació que a SCHERZANDO... es feu, felicitem al novell artista desitjant no desmai

en llur tasca tant meritoriament empresa bo i fent present a les corporacions oficials de Barcelona com la Diputació o l'Ajuntament se preocupin del jove concertista concedint li una subvenció per a que vagi a l'extranger a perfeccionar sos estudis tinguent en compte que aquesta no podria pas esser mes justificada per esser en Quer una voluntat forta, un abnegat i un talent.

Avui per avui, no es una esperança, es ja una realitat.

Heus aquí'l programa:

Primera part.—Concert en la menor «Bach» Allegro ma non tanto, Andante, Allegro vivace i Loure.

Segona part.—Concert en re menor «Tartini» Allegro moderato, Grave, Allegro, Romança, «Beethoven».

Tercera part.—Romança, «Svendsen».—Ballet, «Gluk-Manén».—Preludi i Allegro, «Puignani-Kreisler».

T. M.

NOVES

Avís d'Administració

Amb el present número, posem al cobro els rebuts de SCHERZANDO .. corresponents al pasat semestre de primer de janer a 30 de juny. Preguin nota nostres sotscriptors a l'objecte d'evitar retorns de rebuts que dificulten la marxa normal de la comptabilitat.

L'eminent mestre en Tomàs Bretón, director del Conservatori de Música i Declamació de Madrid, ha sigut nomenat mestre numerari de la classe d'armonia d'aquell mateix centre. Aquest nomenament ha sigut molt ben rebut per tot el poble de Madrid. Vagi pel mestre, nostre enhorabona.

En la prop-passada festa major de Sant Fel·liu de Guixols, tinguerem ocasió de sentir l'orquestra «Moderna Escala» de Barcelona, de la que'n formen part els notables concertistes de

clarinet i contrabaix en Guadayol i en Valls respectivament, brillant per la seva ausencia el director de la mateixa el mestre Petri. La falta del director, doncs, ve a donar-nos la raó del nostre solt publicat en el número passat, que tant molestà al representant d'aquella entitat; mes, nosaltres, diem les coses tal com són, basats sempre amb fets reals i amb la sinceritat que'ns carateritza. Com a orquestra, formen un conjunt molt acceptable, passant per alt alguns defectes que podríem posar de lleu per lo que afecte als violins, d'una manera especial al «concertino» senyor Carbonell que no'ns va pas convéncer amb el solo de «Deluge» d'en Saint-Saëns, que si bé res li hem de criticar com a afinació, per esser molt pulcre, com a interpretació deixa molt que desitjar. El mestre Mazi, que dirigia l'orquestra, estigué sempre al nivell de la seva elevada reputació.

A Garengo, Celigny (Suïça) s'hi trovava l'eminent pianista català en Granados qui donà una audició davant d'eminències com en Padereswki, Hoffman, Dalcroze, Weitganer i altres. Les obres executades, eren totes originals del nostre artista, com «Goyescas», «Danzas», etc. A indicacions del virtuós Padereswki, tocà fragments de l'òpera «Los Majos Enamorados», partitura que en Granados hi té posades totes les seves esperances. Aquesta obra serà estrenada a París el pròxim any i per les impresions que'n tenim, augurem un èxit definitiu al gran pianista i eminent compositor.

El mestre Weitganer, prepara un gran concert a Viena figurant en el programa el poema «Dante» d'en Granados. Realment això es consolador veure com les obres d'un català s'imposen davant dels públics intel·ligents i executades per orquestres de mundial fama.

Se'ns assegura que en el pròxim mes d'octubre, serà firmat el contracte amb la Societat de Concerts de Madrid, per a que la Simfònica que dirigeix el mestre Arbós, dongui al Teatre Principal d'aquesta ciutat dos concerts.

El mestre Lamothe de Grignon, projecta reorganitzar la Banda Municipal de Barcelona proposant-se siga una de les mellors en son genre. Aquesta reforma s'imposava i no dubtem pas que en Lamothe sabrà posar-la al lloc que li correspon.

Els coneguts mestres Enric Morera i Cassià Casademont han posat música a una obra d'en Pous i Pagès que s'estrenarà a últims d'aquest mes al poble de La Garriga. El mestre Morera ha intercalat a l'obra uns números que han de esser executats per instruments típics del nostre poble, com són tenores, típles i fluviols. Ara que parlem d'aquests instruments, devem fer constar amb satisfacció que l'eminent mestre en Ricard Strauss, els adobtarà a les seves obres orquestrals, fent preveure que a no tardar gaire, seran considerats com a instruments universals.

—=—

L'orquestra «La Principal» de Palafrugell, ha adquirit l'exclusiva de les sardanes del mestre Garreta que en lo successiu compost. Això ha sigut objecte de diferents comentaris, favorables uns i contraris altres. Els partidaris del mestre, opinen que les seves obres han de esser pregonades arreu per totes les orquestres per a que d'una vegada s'imposi lo excel·lent, a l'ensemps que'ls contraris d'esperit migrat, se'n feliciten per quant d'aquesta manera se veuran privats de les belleses que contenen les obres del notable mestre. Nosaltres, si bé en principi considerem digne de lloança lo fet per l'orquestra, per suposar això un alt sentit artístic, lamentem emperò que aquestes obres no puguin executar-se per altres orquestres de regoneguda fama que ajudarien a posar ben alt el nom del compositor català, honra d'aquesta província.

—=—

Uns quants entusiastes de la música, tracten de fundar an aquesta ciutat una societat de concerts. Sabem que'ls organitzadors compten ja amb l'adhesió d'importants elements de tota la província que s'han compromés ja a figurar en la llista de socis. En nostre pròxim número, donarem més detalls.

—=—

Apadrinada per-en Ventura Sabater, notable literat i col·laborador nostre, contragué matrimoni a Bagur la senyoreta Teresa Forgas. En tan important acte, hi prengué part el celebrat Quintet de l'«Academia Musical Gerundense», executant a la perfecció obres de Grieg, Wagner, Gillet, Lake i Servais.

—=—

En Pere Mercader, de Cassà de la Selva, anuncia un programa de sis sardanes per a orquestra i les titula: «Vora'l riu», «La Flor de la

Montanya», «Engrunes», «Cant a la Selva», «Sol solet» i «La Prima» (tiple). Per les noves que'n tenim, se tracta d'obres d'efecte i celebrades pels aficionats a la bella dança.

—=—

Mercès a l'intervenció del nostre distingit amic el regidor en Jaume Masó, podem augurar que per a les pròximes festes d'octubre, actuarà en el Teatre Principal una companyia d'òpera.

—=—

La revista musical «Santa Cecilia» de Madrid, publica en son últim número un motet a tres veus amb acompanyament d'orga, «Jesú duleis memoria», del nostre col·laborador en Jaume Rué i Arqué. Aquesta obra fou premiada en un dels concursos de la Biblioteca Sacro-Musical.

—=—

Han visitat nostra redacció, la distingida pianista senyoreta Torres, el compositor Bou, el violinista Quer, el violoncel·lista Marrugat i el mestre Casademont. Agraïm la deferència.

—=—

El Quintet de l'Academia Musical, organitza una serie de concerts íntims que donaran en son hostatge social en la pròxima temporada de tardor. Al primer concert s'executarà per primera volta en aquesta ciutat un quartet d'en Roseau i un altre d'en Garreta.

—=—

Han visitat nostra ciutat les orquestres «La Principal» de La Bisbal i «Montgrins» de Torroella, que han donat a conèixer un escullert repertori de sardanes. Formen aquestes dues entitats un conjunt admirable.

—=—

Un nou èxit ha obtingut a Sant Feliu de Guixols l'orquestra «La Principal» de Palafrugell, lo mateix amb les sardanes que amb concerts i ball. Per aquesta entitat sentirem una nova sardana de nostre distingit amic en Bonaventura Carreras, composició elogiabile per tots els intel·ligents.

Llocs de venda de SCHERZANDO...

Girona: Kiosc Marull. = Barcelona: Kiosc enfront al Teatre Liceu. = Madrid: I. Alier, plaça Alfons XII. = París: I. Alier, Boulevard de Strasbourg, «Stadium des Arts».

SECCIÓ LITERARIA

Sugestió

UAN arribà'l meu amic, en Ricard Mates, me trová agègut en una otomana del meu despatx, guaitant distret els espirals que capritxosament dibuixava 'l fum d'un Carunxo al esvair-se

per l'espai...

Estava abstret: el meu esperit fluctuava en un món iluzori en quin les coses semblaven despulades de la forma, deixant veure la pura realitat de sa essència.... Estava tant gojós en aquella inconsciència, que debó'm disgustá la veu d'en Ricard que entrá dient:

—Joan, aquesta nit es nit de teatre. En Borràs representa *Espectres*, l'obra genial de l'Ibsen....

—¡Be, home, be!... li respongué.

—Sembles mal humorat. Que't passa noi? Si t'he ofés perdona.

—No hi ha res que perdonar... però me has despertat tot just en lo bell mig d'un somni.... Mes, deixem-ho corre. Es a dir que estàs decidit a veure *Espectres*?

—Tant decidit que ja duc les localitats.

—Molt be; aniré a buscar-te. A les nou estigues llest.... ¿Rès més?

—Rès més. A les nou estaré apunt. Adéu.

—Fins prompte.

Altre vegada'l fum del cigarro torná a fer curves capritxoses per l'espai i al ficar-se en elles el meu esperit abstret, semblà veure dibuxada una fantàstica silueta, un espectre quin caient el deixá tristament impresionat.

* * *

L'obra genial de l'Ibsen se feia en ex-

trem interessant. En Borràs estava tant magistral en son paper, que un se creia ser testimoni d'escenes reals.

Com se destacava vigorosa la figura del infeliç que du com estigma una trista deixa del seu pare.... La falta d'aquet, traduïda en lesió orgànica que's trasmet per herència al fill.... Aquesta lesió que trastorna els centres nerviosos del hereu, i interessa desgraciadament les facultats intel·lectuals. El dubte esgarrifós que naix en una consciència jove al sapiguer la causa d'aquells efectes i trobar-se davant el dilema de que es culpa, del comportament propi o del dels avant-passats.... I la terrible situació d'una mare que, coneixent el procés d'aquella vida malalta, moralment no pot satisfer al desig del fill en un dels seus terribles atacs.....

Aqueixes idees eren tant sentides, que l'ànima 's desfeia en les més fermes promeses i en els més sants propòsits.

Durant la representació 'm sorprengué la nerviositat d'en Ricard. Començà a escoltar amb gust. A mida que's desfeia la trama, es posava més i més negitós... A darrera hora tremolava d'engunia. Els moviments desacostumats del meu amic, me feren ficar en ell, i a la fi no pogué menys de dir-li:

—Que tens?

—Rès... rès... respongué.

Per fi acabà la representació de l'obra, entre un aixordador remor d'aplausos que en Borràs acceptà satisfet, remerciant-los amb els més carinyosos somriures.

* * *

Sortírem del teatre. En Ricard m'agafà del braç i vareig notar que tot tremolava mentres me deia:

—Joan, joestic malalt.

—Que dius ara? Que't passa? Podser una indigestió...

—Res d'indigestió Joan; estic malalt i ho estic de naixença.

—Vaja, home, no diguis disbarats.

—Te dic que sí. Porto en mí el sagell de les faltes d'un altre.

—Vols callar? Això són preocupacions teves que no tenen altre fonament que una excitació nerviosa produïda per la naturalesa de l'obra que has vist representar.

En Ricard callà... però quan se despedia de mí davant sa casa digué:

—Podser tingues raó... A reveure.

—A reveure, i déixat de tonteries, sents?

* * *

Una setmana correu sense que's deixés veure'l meu amic. Aquest fet m'intrigà. Mai passaven tres dies que no pugés a casa.

«Aniré a veure'l», vareig dir-me. I tal dit, tal fet.

«El senyoret es al llit», digué la minyona que obrí la porta. Jo no sé perquè aquestes paraules me feren mal. ¿Si realment estaria mala't en Ricard? ¿Qui sab si no eren cabories les afirmacions d'aquella nit?

A l'entrar a la cambra del amic, aquest amb veu feble digué:

—Hola Joan. Ja ho veus... no eren preocupacions...

—Però de que't queixes?

—No ho sé...

—Que't fa mal?

—Com a fer-me mal, rès, pero jo'm sento malalt...

—Aquets nervis teus te fan creure lo que no és, Ricard.

—No Joan, no; no són els nervis. Mira es un dir-t'ho an a tu; porto damunt una deixa trista

Per més que ho vareig intentar, no pogué convencer al meu amic de que lo que tenia eren cabories.

Al despedir-me d'ell, jo no se perquè

sentí una esgarrifança de fred i vareig recordar la silueta fantàstica que's dibuixà entre 'ls espirals de fum del meu cigar el capvespre de la nit que varem anar a veure *Espectres*.

* * *

La mare d'en Ricard va dir-me que 'ls metges no trobaven cap lesió orgànica en son fill; que per a ells la mala'tia era una mania... i que la mania podia esdevindre malaltia.

I la malaltia esdevingué. En Ricard començà per no volguer menjar, per no pendre medicaments... Poc a poc sa naturalesa robusta's debilità, el seu enteniment flaquejà... Rès podien les reflexions, rès les afirmacions dels pares, dels amics, les meves... En Ricard moria, mellor dit, se suicidava.

* * *

Un dia sentí queixar-se 'l pare del pobre amic.

—Aquesta cama, deia, ha sigut sempre la meva tortura!

—¿Que hi té a la cama, D. Manuel? me atreví a preguntar.

—Una dolorada que vareig pescar a Cuba.... Aquell terreny insà deixa sempre senyals ben tristes...

Endebades vareig compondre-ho tot. En Ricard sugestionat per l'obra de l'Ibsen, cregué que la malaltia de son pare era altre de que 's deia; que l'estat nerviós que a voltes el molestava, era resultat d'una lesió orgànica tramesa per herencia...; que ell, en fi; era un d'aquells desgraciats tant ben retretats en *Espectres*. I aquestes preocupacions, afermades per sa naturalesa nerviosa, arribaren a dur-lo a n' aquella trista situació.

¡Quan vareig plorar endebades l'haber anat a veure *Espectres*! ¡Quan greu me sapigué no haver fet desistir a n'en Ricard d'anar al teatre aquella nit!

* * *

Rès pogué normalitzar aquella vida suggestionada. En l'imaginació exuberant del meu amic sempre's destacava la figura del protagonista d'*Espectres* que semblava abraçar-lo. La creencia en una malaltia il·lusoria arribà a fer real la malura. I en Ricard morí, convençut de que estava malalt de que sa naturalesa duia una estigma legat pel seus avant passats.

Des d'a'eshores cada cop que penso amb el meu pobre amic recordo *Espectres* i considero'l mal que pot fer una obra genial, magistralment interpretada per un gran actor, en una naturalesa suggestionable, quan la sugestió pot arrelar-se com s'arrelà en l'ànima d'en Ricard a l'intrepretar torçudament una ma'altia del seu pare i atribuir a una trista causa lo que era degut a son temperament nerviós.

J. GOMIS LL.

La Dama Antiga

(D'UN QUADRE DE VAN-DYK)

A Xavier Montsalvatje

Senyora de l'antiga aristocràcia.
Nivia duquesa d'una edat llunyana,
en qui la gran bonesa s'agermana
amb una dolça i atraienta gracia.

Sou nada de les terres de Dalmàcia.
La llum dels vostres ulls es sobirana,
les vostres trenes són d'or vell i grana
lluïu les sedes velles de la Tràcia.

La flor d'antics jardins gardeu mustia
en els dits, on brodada pedreria
mostra son brill i una pacient labor.

Sobirana en el gest i en la figura,
sou el vell simbolisme que perdura
d'una edat morta, en nostre segle d'or...

VALLDENIEL

Notes i comentaris

Són esperats amb molt interès els Jocs Florals d'enguany a Olot, festa de la vinticinquena.

En Joaquim Ruyra, l'eminent poeta i estilista gironí, que presidirà la festa, llegirà una pàgina de dóctrina estètica que ha de cloure un llibre seu de pròxima publicació.

També s'espera amb desig el discurs del Secretari del Jurat el joveníssim poeta de Bas en Joan M.ª Feixas, amb l'esperança de sentir una maravellosa cançó a la muntanya.

Per la significació d'aquesta festa d'Art i Poesia, pensem anar a Olot i dedicar bona part de la secció literaria del número venider a ressenyar la.

Felicitem als organitzadors.

✗ En Frederic Pujolà i Vallés, el notable escriptor i esperantista, es a fer armes per a la defensa de la França.

Déu vulgui que torni a la patria sense dany!

✗ En els Jocs Florals de Gràcia ha obtingut la Viola i el premi extraordinari, el nostre molt car amic i excel·lent poeta en Miquel de Palol.

Ens complau donar-li de bell nou la nostra mellor enhorabona per sos remarcables llofers en les lletres.

✗ S'anuncia per a primers de setembre la publicació en la nostra ciutat d'una nova revista d'art i lletres, amb el nom de «Cultura», dirigida per l'amic Josep Tharrats i Vilà.

Una nova temptativa més que Déu vulgui que no's malogri com totes, per dissort.

✗ Hem rebut dels editors Dalmáu Carles & Comp. una circular anunciadora de l'obra nova del nostre molt car amic en Lluís G. Pla, «Garba» (antologia de poetes i escriptors catalans de l'Època d'Or i del Renaixement literari català), que editada pels mencionats senyors veurà la llum el pròxim més de setembre. L'obra anirà esplèndidament decorada.

Felicitem al nostre amic i als editors per la senyaladíssima aportació que fan de bell nou a la literatura catalana i prometem ocuparnos ben extensament de l'obra nova d'en Pla, quan la tinguem a les mans.

✗ En els Jocs Florals de Sans ha obtingut la flor natural, el poeta montanyenc l'Antón Busquets i Punset.

Siga enhorabona

VALLFOGONA

Y LUGARES QUE COMPONÍAN SU ANTIGUA BARONÍA

Por Francisco Monsalvatje Fossas

NOMENCLATOR

Geográfico-histórico de la Baronía de Vallfogona

(Continuación)

- Cau.** — Manso en Llayers, con una capilla dedicada a la Virgen María.
- Coll de la Bauma.** — Collado en el camino que de Vallfogona conduce a Vidrá.
- Colldecanas** — Monte en los términos municipales de Vallfogona y Ridaura, y que separa las cuencas hidrográficas del Ter y del Fluviá.
- 1054. Collo de Cannis.** — Se cita en los lindes del Condado de Ripoll, cedido en dote por el conde Guillermo de Besalú a su prometida doña Lucía, cuñada del conde de Barcelona.
- 954. Collo de Cannas.** — Linde del alodio de Ridaura, cedido al monasterio de Santa María de la Grassa por Richildis, esposa de Suñer, conde de Barcelona.
- 911. Collo de Cannas.** — Venta de una pieza de tierra en dicho lugar por Agofredo, a doña Emmón, abadesa de San Juan.
- 858. Collo de Cannas.** — Linde de la jurisdicción del monasterio de Santa María de Ridaura, según el acta de consagración de su iglesia.
- Coma Ferosa.** — Manso en Vallfogona. Hoy se le llama Vilaseca.
- 941. Ferosa (valle).** — Venta de tierras en dicho lugar por Godiosos a doña Emmón, abadesa de San Juan las Abadesas.
- Comamala.** — Manso en Llayers. Tomó el nombre de Milany, al comprarlo los señores de este nombre en el año 1335.
- 1006. Choma-mala.** — Se cita en la venta hecha por Bernardo, conde de Besalú, a Ardremán, de un alodio situado en este lugar.
- Corts.** — Manso de Vallfogona.
- 1029. Curtes.** — Venta hecha por Fedancio a Elo, monja del monasterio de San Juan las Abadesas.
- Cuch** — Masía en Vallfogona.
- Cuitadia.** — Id. id.
- Cunill.** — Id. id.
- Domas.** — Antiguo manso en Vallfogona, cerca de la iglesia parroquial, que sirve hoy de escuela pública de niñas.
- El Buffí.** — Manso en San Vicente de Puigmal.
- El Salt.** — Masía en Llayers.
- El Soley.** — Id. id.
- Española.** — Manso en Llayers.
- 1025. Spugnolam.** — Dotación de la iglesia de San Bartolomé de Llayers, según el acta de su consagración.
- 961. Spungola.** — Linde de la iglesia de Llayers, según el acta de su primera dedicación.
- 955. Spuniolam (villarunculi).** — Donación de la condesa Elo al monasterio de San Juan las Abadesas.
- 943. Spungola.** — Linde de una donación de tierras en Llayers, hecha por Tresimiro al mencionado cenobio.
- Fábrega.** — Masía en Vallfogona.
- Ferraus** — Id. id.
- Ferrés** — Río, que tiene su origen en las vesantes meridional y occidental de la sierra de Milany; pasa por Llayers y desagua en el Ter cerca de Montesquiu.
- 955. Fero (río).** — Linde de un alodio en Colldecanas, cedido al monasterio de San Juan las Abadesas por Borrell, conde de Barcelona.
- Ferreters.** — Manso en Vallfogona.
- Fleus.** — Masía en Llayers.
- Foradada.** — Río, afluente de la izquierda de Vallfogona, que tiene su origen en el Barretó, término de Llayers, y desagua cerca de Besora, al pie del molino La Foradada, de donde toma el nombre.
- 961. Foradada (río).** — Linde occidental de la iglesia de Vidrá, según el acta de su dedicación.
- Foreste.** — Lugar en Vallfogona.
- 962. Foreste (in valle Fecunda in locum que nominant).** — Donación de Mirón a San Juan las Abadesas.
- Fornells.** — Lugar en Vallfogona, cerca del manso Tolosa.
- 962. Fornellos (ipso río de).** — Donación del levita Mirón al monasterio de San Juan.
- 961. Fornelli (valle).** — Linde de tierras en Vallfogona, vendidas por Filmira a Petrone.
- 920. Fornello (locum).** — Venta de una casa y tierras en Viña por Sonegildes a doña Emmón, abadesa de San Juan.
- Fossas.** — Lugar an Llayers.
- 943. Fossas.** — Linde de tierras en este lugar, cedidas al monasterio de San Juan las Abadesas por Trasomiro y Leopardo.
- Francone Aliacka.** — Antiguo manso en Vallfogona.
- 961. Francone Aliacka (villare).** — Venta hecha por Landrid a doña Emmón, Abadesa de San Juan.